

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИКУ РОБОТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ

Комар Ольга Анатоліївна
доктор педагогічних наук, професор
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

Формування людини XXI століття проблема дуже актуальна і відповідальна. Це стосується всіх верств населення у світовому масштабі. Особливу ж увагу заслуговує підготовка вчителя. А, саме, підготовка вчителя початкової ланки, оскільки з 1 по 4 клас він викладає основні предмети (мову, математику, природознавство, читання, працю), за різким виключенням, коли інші предмети (фізичне виховання, музику) викладають інші фахівці. Тому вчитель початкових класів є універсальним (не цурайтесь такого слова). У процесі навчання він не тільки дає знання своїм учням, а вчить мислити, розмірковувати, самостійно розв'язувати будь-які складні питання і життєві ситуації. Разом з тим вчитель виховує своїх учнів на прикладі програмних творів, математичних задач, і насамперед, своїм особистим прикладом. Тому сьогодні так гостро стоїть проблема підготовки педагогічних кадрів для загальноосвітньої школи і початкової зокрема.

Традиційна система вищої освіти з усіма її перевагами сьогодні терпить великих змін. Цільова орієнтація професійної освіти на кінцевий результат обумовила необхідність проектування стандартів професій. І сьогодні ми готуємо вчителя початкової ланки відповідно до Державних стандартів.

Змістоутворюючими одиницями професійних стандартів є оволодіння студентами змістом навчання, умінням навчатись, самовизначання, самореалізація, соціалізація і розвиток індивідуальності. Формування таких якостей у тих, хто навчається (студентів) буде сприяти посиленню фундаментальної підготовки спеціалістів. Для того, щоб вище названі якості стали факторами фундаменталізації професійної освіти, необхідно визначити їх

структуру і склад, а найголовніше – виявити ефективні освітні технології, через застосування яких буде формуватись професіоналізм майбутнього вчителя.

На нашу думку до ефективних освітніх технологій можна віднести ті, які в своєму кінцевому результаті передбачають формування особистісних якостей і неперервний розвиток особистості тих, хто навчається. Основним ядром сучасної освіти є особистісно-орієнтоване навчання. Його й повинні забезпечити певні освітні технології.

Механізмом стимулювання інноваційних пошуків шляхів реалізації нової стратегії освіти є технології інтерактивного навчання.

Застосування в практику роботи професійної школи інтерактивних технологій дозволяє ефективно підвищити якість освіти, його економічну ефективність, забезпечити соціально-професійну захищеність особистості.

Значення інтерактивних технологій полягає у забезпеченні досягнення ряду найважливіших освітніх цілей: стимулювання мотивації та інтересу в галузі вивчених предметів у загальноосвітньому плані; підвищення рівня активності і самостійності тих, хто навчається (студентів); розвиток навичок аналізу, критичності мислення, взаємодії і комунікації; зміна установок (на співробітництво, емпатію) і соціальні цінності; саморозвиток і розвиток завдяки активізації мислєдіяльності і діалогічній взаємодії з викладачем та іншими учасниками освітнього процесу [3, 4].

Повернімося до вищезгаданих освітніх парадигм. Якщо ми виходим з того, що інтерактивні технології забезпечують взаємозв'язок навчальної діяльності і професійного розвитку особистості, то нас задовольняють діяльнісно-орієнтована і особистісно-орієнтована парадигми.

Ми погоджуємося з думкою Зеєра Е.Ф., Павлової А.М., Симанюк Е.Е. про те, що на кожному етапі (навчання) виправдана одна із розглянутих парадигм освіти: на першому етапі – когнітивно-орієнтована, на другому – діяльнісно-орієнтована і на запланованому етапі особистісно-орієнтована.

На їхню думку професійний розвиток особистості відбувається протягом трьох етапів: початкового, основного і заключного.

Початковий етап охоплює перший рік навчання. Його мета адаптація випускників шкіл до нових умов навчання. Для цього необхідно формування таких навчальних умінь, як планування і організація свого часу; аналіз навчального матеріалу, розв'язання проблем, які виникають у процесі навчання та інші. Орієнтовно основний етап включає 2-3 роки навчання. Мета даного етапу – навчити учнів розв'язанню навчально-виробничих завдань. До них відносяться типові виробничі задачі, завдання і вправи. Головне – формування умінь і узагальнених способів дій, так званих ключових компетенцій.

Професійний розвиток особистості і формування його діяльності на заключному етапі будуються на базі вже сформованих на попередніх етапах навчання навчально-професійних умінь і особистісних якостей. Орієнтовно заключний етап охоплює 3-4 рік навчання. Мета цього етапу – навчити тих, хто вчиться (студентів) розв'язувати навчально-професійні задачі. Треба передбачити формування таких професійних умінь, як планування і організація своєї професійної діяльності, її аналізу і корекція, розв'язання професійних задач, виявлення проблем у своїй професійній діяльності і шляхи їх розв'язання, уміння будувати взаємостунки в професійних групах, аналіз професійно-технологічних ситуацій [1, С. 27-28].

Такі твердження відбивають в певній мірі сучасну модель підготовки вчителя, а врешті решт й інших спеціалістів.

Застосовуючи в навчальному процесі інтерактивних технологій можна і потрібно не дотримуватись такої послідовності. За суб'єкт-суб'єктної взаємодії через застосування різних форм і методів у процесі колективної, групової, індивідуальної роботи; у процесі дискусій і ділових ігор формуються всі перерахованні вище якості і компетенції. Для цього застосовуємо інтерактивну лекцію, інтерактивні практичні і лабораторні заняття.

Викладач керує навчальним процесом і фактично є регулювальником у розв'язанні певних проблемних завдань і задач. Навчання за інтерактивними технологіями відбувається переважно у формі тренінгу. Для успішного формування професійних якостей особистості велику роль відіграє